

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

ปัจจุบันตำบลชะอม อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์ไม้ขุดล้อม ขนาดกลางและใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และยังเป็นแหล่งส่งออกที่สำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งที่น่าเข้าไม้ขุดล้อมจากตำบลชะอมไปปลูกในสวนสนุกยูนิเวอร์แซล ประเทศไต้หวันก็ได้มีการนำเข้าไปปลูกไว้ในงานพืชสวนโลก รวมถึงประเทศคูโบ การส่งออกไม้ขุดล้อมไปยังประเทศต่างๆทำให้สามารถสร้างรายได้ให้ท้องถิ่นไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี (สมาคมการท่องเที่ยวสระบุรี, 2556) จึงถือได้ว่าตำบลชะอมเป็นต้นกำเนิดของธุรกิจไม้ขุดล้อมที่นำมาพาดันไม้ใหญ่จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง โดยเฉพาะในสังคมเมืองในยุคปัจจุบันที่ต้องการต้นไม้ที่โตเร็ว ช่วยในการปรับภูมิทัศน์ สามารถปลูกได้โดยสะดวก รวดเร็ว และส่งผลต่อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยรวมได้อย่างกว้างขวาง ไม้ประดับยืนต้นหรือไม้ขุดล้อม จึงเป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้ใช้ต้นไม้เพื่อประดับตกแต่งอาคารบ้านเรือนและสถานที่ต่างๆ โดยจะมีพันธุ์ไม้หลายชนิดที่ปลูกไว้เพื่อมาทำไม้ขุดล้อม อาทิ อินทนิล ตะแบก ราชพฤกษ์ นนทรี พญาสัตบัน เหลืองสิรินทร คุณ ประคู้ หางนกยูง เป็นต้น การทำไม้ขุดล้อมหรือไม้ล้อมที่ชาวบ้านทำนั้น คือ ต้นไม้พันธุ์ที่มีลำต้นเดี่ยวไม่พังกิ่งกับต้นไม้อื่น ทั้งต้นใหญ่และต้นเล็ก นำมาปลูกลงดินตามปกติ ใส่ปุ๋ยเพียงเล็กน้อย หลังจากนั้นทิ้งระยะเวลาไว้ช่วงหนึ่งหรือให้ได้ขนาดลำต้นตามที่ต้องการ โดยส่วนมากไม้ ขุดล้อม จะมีอายุอย่างน้อย 1 ปี เมื่อต้นได้ตามขนาดที่ต้องการหรือตามที่มีลูกค้าสั่งก็สามารถขุดขึ้นมาได้ทั้งต้น

ในอดีตชาวบ้านแถบตำบลชะอม มีอาชีพหลักก็คือการปลูกมันสำปะหลัง แต่ได้รายได้น้อย ต่อมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2517 ได้มีบริษัทจากต่างประเทศเข้ามาแนะนำเกี่ยวกับการทำไม้ขุดล้อม และช่วยสอนชาวบ้านในขั้นตอนการปลูกจนสามารถทำเป็นอาชีพได้ และเมื่อผลผลิตออกมาก็รับซื้อทั้งหมด จนชาวบ้านที่ปลูกเริ่มแรกมีรายได้ดีพอสมควร ในช่วงแรกไม่ค่อยมีคนสนใจ ในอาชีพทำไม้ขุดล้อมกันมากนักมีเป็นบางครั้งเรือนเท่านั้น ต่อมาเมื่อเห็นว่ารายได้ดีกว่า การทำมันสำปะหลัง จึงหันมาทำไม้ขุดล้อมกันมากขึ้นจนกลายเป็นอาชีพหลักประจำตำบลชะอม แห่งนี้ ในปัจจุบันซึ่งประกอบธุรกิจไม้ขุดล้อมเกือบทุกครัวเรือน เมื่อมีชาวบ้านทำกันเป็นกลุ่มกันมากขึ้น ชาวบ้านจึงรวมตัวกันหาตลาดเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และสามารถขยายตลาดสู่ทุกภูมิภาคของไทย ปัจจุบันถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองที่น่ายกย่องเป็นอย่างมาก และควรนำไป

เป็นแบบอย่างเพื่อใช้ในชุมชนต่างๆทั่วทั้งภูมิภาคของเมืองไทย (สมาคมการท่องเที่ยวสระบุรี, 2556) ความสำเร็จที่ได้นี้เกิดจากภาครัฐกิจเข้ามาช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย แต่ชุมชนระดมสามารถพัฒนาต่อยอดสร้างชุมชนไม้ซุงล้อมที่ใหญ่ที่สุดในโลกและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดความยั่งยืน

ไม้ประดับยืนต้นหรือไม้ซุงล้อมเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น โดยมีแนวโน้มการผลิตเพื่อการส่งออกเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. 2549 (มกราคม - ธันวาคม 2549) มูลค่าการส่งออกรวมทั้งสิ้น 304.3 ล้านบาท ข้อมูลในปี พ.ศ. 2550 (มกราคม - พฤศจิกายน 2550) มูลค่าการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นกว่าร้อยละ 40 คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 428.3 ล้านบาท ข้อมูลนี้ยังไม่รวมตัวเลขการส่งออกในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 (มกราคม - ธันวาคม, 2550)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองใหญ่ที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วในทุกด้านกลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า การเงินการพาณิชย์ การคมนาคม การศึกษา การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมในเขตภาคเหนือ จากการที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของความเจริญด้านต่างๆ ส่งผลให้มีการขยายตัวอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านอสังหาริมทรัพย์ ทำให้โครงการที่อยู่อาศัยทั้งคอนโดมิเนียม บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ ล้วนเติบโตอย่างรวดเร็ว ปี พ.ศ. 2555 พบว่า บ้านจัดสรรขยายตัวสูงกว่า 50% มีมูลค่าการขาย 5,123 ล้านบาท จำนวน 1,710 ยูนิต เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่าการขาย 3,399 ล้านบาท จำนวน 1,150 ยูนิต ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนถึงการขยายตัวในอัตราก้าวกระโดด อันเป็นผลจากปัญหาน้ำท่วมช่วงปลายปี พ.ศ. 2554 ทำให้มีคนที่ต่างถิ่นให้ความสนใจที่จะซื้อบ้านหลังที่ 2 มากขึ้นและซื้อที่อยู่อาศัยเป็นสินทรัพย์เพื่อการลงทุนมากขึ้น (ประชาชาติธุรกิจ, 2555) ทั้งนี้ยังรวมไปถึงการเกิดขึ้นใหม่ของห้างสรรพสินค้า และคอมมูนิตีมอลล์ (community mall) จำนวนมากติดอันดับต้นๆ ของประเทศอีกด้วย ผู้ที่เป็นลูกค้าของธุรกิจ ไม้ซุงล้อมส่วนใหญ่มักเป็นโรงแรม สนามกอล์ฟ โครงการบ้านจัดสรรจึงเป็นโอกาสสำหรับผู้ที่สนใจทำธุรกิจไม้ซุงล้อม

การพัฒนาที่ดินเพิ่มขึ้นเพื่อจัดทำเป็นสนามกอล์ฟ สวนสาธารณะ แหล่งพักผ่อน ศูนย์การค้า คอนโดมิเนียม หรือแม้แต่โครงการบ้านจัดสรร ผู้ประกอบการย่อมต้องการปรับพื้นที่ให้มีความร่มรื่น เป็นระเบียบ โดยต้นไม้ที่นำมาปลูกจะต้องเป็นต้นไม้ที่โตแล้วและสามารถให้คุณประโยชน์แก่พื้นที่ได้ตามที่ผู้ประกอบการต้องการในช่วงเวลาขณะนั้น วิธีดังกล่าวทำได้ง่ายเดียวเท่านั้น คือ การซุงล้อม (ball and burlap) เป็นการย้ายต้นไม้ขนาดใหญ่ตามต้องการเอาเข้ามาปลูก ไม้ประดับยืนต้นขนาดใหญ่หรือไม้ซุงล้อมที่กลุ่มนักจัดสวนต้องการควรจะมีลักษณะเด่นที่ทุกคนยอมรับ คือ ลำต้นมีทรงต้นสวยงาม แตกกิ่งเป็นพุ่มเป็นชั้น มีกิ่งก้านสมดุลงาม มีดอกสวย ดอกมีกลิ่นหอม เช่น พญาสัตบรรณหรือดินเป็ด ต้นทุ้งฟ้า ต้นปีบ ฯลฯ ต้นไม้ไทยดังกล่าวขึ้นอยู่

ตามป่า ตามริมถนนในเขตทางหลวง ตามข้างบ้านข้างรั้ว รวมทั้งตามสวนเอกชน ต้นไม้เหล่านี้ ถูกประเมินค่าตามขนาดและความสวยงาม จากนั้นก็จะถูกขุดล้อมย้ายเข้ามาปลูกในสิ่งแวดล้อมใหม่ ตามที่คนเมืองต้องการ แต่เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ตระหนักถึงคุณค่าของไม้ยืนต้นในป่าธรรมชาติอย่างแท้จริง ทำให้ไม้ยืนต้นที่มีคุณค่าแบบเอกประสงค์ที่เคยมีอยู่ในป่าธรรมชาติอย่างอุดมสมบูรณ์ในอดีตได้ถูกทำลายไป ส่งผลให้ปัจจุบันไม้บางชนิดที่มีคุณค่าเริ่มหาได้ยากและใกล้สูญพันธุ์ อีกทั้งมีแนวโน้มว่าจะลดลงเรื่อยๆ ถ้าหากไม่มีมาตรการในการอนุญาตที่ดีพอ ปัจจุบันได้มีบุคคลหลายกลุ่มได้ตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้หันมาให้ความสนใจอาชีพขุดล้อมพรรณไม้ที่มีคุณค่าและหาได้ยากมาอนุบาลเลี้ยงไว้ตามสถานที่ต่างๆ เพื่อขายต่อ จัดว่าเป็นอาชีพที่ทำรายได้ดีและยังมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่หายากไว้ด้วย ไม้ยืนต้นส่วนใหญ่ที่มีพ่อค้านิยมขุดล้อมมาขาย ตามสถานที่ต่าง ๆ นั้น ได้มาโดยการซื้อต่อมาจากชาวบ้าน โรงเรียน วัด และบางส่วนก็มีการลักลอบขุดออกมาจากป่า การขุดล้อมต้นไม้ยืนต้นต้องอาศัยความรู้ความชำนาญสูง ในขณะที่เดียวกันจะต้อง เสียค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการขุดล้อมและดูแลเอาใจใส่จนกว่าไม้จะตั้งตัวได้ มีความแข็งแรงจนกระทั่งถึงเวลาที่ผู้มาซื้อไป

ดังนั้นการศึกษานี้จึงมุ่งที่จะวิเคราะห์ถึงต้นทุนและผลตอบแทนของธุรกิจไม้ขุดล้อมในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจไม้ขุดล้อมในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแบบอย่างชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ของชาวบ้านตำบลชะอม อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรีต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างการดำเนินธุรกิจไม้ขุดล้อมในจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของไม้ขุดล้อมในจังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อจำลองชุดข้อมูลในการหาค่าความน่าจะเป็นของมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (Net Present Value: NPV) อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return: IRR)

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

สามารถใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้ที่จะลงทุนในธุรกิจไม้ขุดล้อมในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนในธุรกิจไม้ขุดล้อม และเพื่อทำให้ทราบถึงสถานะของโครงการภายใต้ความผันแปรอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านต้นทุนหรือผลตอบแทน เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานและควบคุมการปฏิบัติงานของธุรกิจให้เหมาะสมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้จะมุ่งเน้นถึงการศึกษาเฉพาะการวิเคราะห์หาต้นทุนการผลิตและรายได้เฉลี่ยของไม้ชุดล้อมทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ เสม็ดแดง, พะยอม และจันดง ซึ่งเป็นไม้ล้อมที่มีอัตราการจำหน่ายที่สูงในเขตพื้นที่อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษาจากแปลงเพาะชำ 2 ขนาด คือ ขนาดเล็กและขนาดกลาง

1.5 นิยามศัพท์

ไม้ชุดล้อม หมายถึง ต้นไม้ที่ถูกปรับตำแหน่งที่ตั้งจากสถานที่เคยเจริญเติบโตเดิมไปยังสถานที่แห่งใหม่ ด้วยวิธีการขุด ตัดราก มีการห่อหุ้มระบบราก การตัดแต่งใบ กิ่ง ตามความจำเป็น เพื่อให้ต้นไม้สามารถเจริญงอกงามต่อไปได้

ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity cost) หรือต้นทุนในการเลือก (alternative cost) หมายถึง มูลค่าสูงที่สุดของผลประโยชน์จากทางเลือกอื่นๆ ที่เราไม่ได้รับเนื่องจากได้นำทรัพยากรมาใช้ในทางใดทางหนึ่งเสียแล้ว

ต้นทุนที่ชัดเจน (Explicit cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่กิจการได้จ่ายเงินออกไปจริงๆ สำหรับใช้ในกระบวนการผลิตทั้งหมด ได้แก่ ค่าวัตถุดิบ ค่าแรง ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น

ต้นทุนไม่ชัดเจน (Implicit cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้ออกเงินไปจริงๆ ซึ่งหมายถึง ต้นทุนค่าเสียโอกาส

ต้นทุนทางบัญชี (Accounting cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่กิจการได้จ่ายออกไป และบันทึกรายการไว้ในบัญชีของกิจการ ซึ่งก็คือสิ่งเดียวกับต้นทุนแจ้งชัด

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Economic cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทุกชนิดที่จำเป็นต่อการผลิต ไม่ว่าจะมีการจ่ายเงินออกไปหรือไม่ ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะรวมต้นทุนแจ้งชัดและต้นทุนไม่แจ้งชัดไว้ด้วย ดังนั้น ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะสูงกว่าต้นทุนทางบัญชี

ต้นทุนเอกชน (Private cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิต จากการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ในการผลิต หรือ ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ นั่นเอง ประกอบด้วย ต้นทุนภายใน (internal cost) เกิดขึ้นภายในกิจกรรมหนึ่งๆ โดยส่วนใหญ่ต้นทุนเอกชน จะไม่รวมต้นทุนภายนอก ดังนั้นต้นทุนส่วนใหญ่ของเอกชนจะเป็นต้นทุนภายใน

ต้นทุนสังคม (Social Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทุกชนิดที่เกิดขึ้นกับสังคมจากการผลิตสินค้านั้นๆ ซึ่งมีค่าเท่ากับต้นทุนเอกชนบวกกับต้นทุนภายนอก ต้นทุนภายนอก (external cost) : เกิดจากการกระทำของโรงงาน แต่ผลไปตกอยู่กับบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการผลิต เช่น การปล่อยน้ำเสีย การปล่อยควันพิษ

ต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ คือ ข้อมูลด้านค่าใช้จ่ายจะเป็นข้อมูลสำคัญและจำเป็นต่อการวิเคราะห์และประเมินโครงการ

กำไรทางเศรษฐศาสตร์ (Economic profit) คือ รายรับทั้งหมดหักด้วยต้นทุนทั้งหมด

การจำลองชุดข้อมูลในการวิเคราะห์ทางการเงิน (Simulation) แบบจำลองใดๆ ที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ **เชิงเงื่อนไข (What-if analysis)** เป็นวิธีการสร้างชุดข้อมูลของรายได้ รายจ่าย ต้นทุน ฯลฯ เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางการเงิน โดยคำนึงถึงความน่าจะเป็น